

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

01 martie 2016

EB nr. 3

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

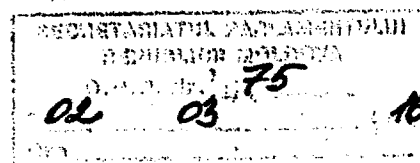
În temeiul art. 73 al Constituției Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexe:

1. Proiectul de lege
2. Notă informativă

Deputații în Parlament:

[Signature] V. Voronin /
[Signature] I. B. Podnarenco /
[Signature] I. Șupac /

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Legea nr. 764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova , 2002, nr. 16, art. 53), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La art. 4:

- alin. (1) după cuvîntul "raioane," se introduce cuvîntul "municipii," iar după cuvîntul "orașe" se introduce cuvîntul "comune";
- alin. (2) va avea următorul cuprins: "(2) Statutul satului, comunei, orașului, municipiului, raionului se elaborează în baza statutului cadru, aprobat de Parlament și se aprobă de consiliul local.";

2. Art. 5 va avea următorul cuprins: "Satul este o unitate administrativ-teritorială care cuprinde populația rurală unită prin teritoriu, condiții geografice, relații economice, social-culturale, tradiții și obiceiuri. Majoritatea forței de muncă se află concentrată în agricultură, silvicultură, pescuit, oferind în mod specific și viabil de viață locuitorilor săi, și care prin politicile de modernizare își va păstra și în perspectivă specificul rural.";

3. După art. 5 se introduce art. 5¹ cu următorul cuprins:

"Art. 5¹- (1) Comuna este o unitate administrativ-teritorială, alcătuită din două sau mai multe sate, care cuprinde populația rurală, unită prin comunitate de interese și tradiții, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice.

(2) Satul în care își are sediul consiliul comunal este numit sat-reședință.

(3) Comuna poartă denumirea satului-reședință.”.

4. Art. 6, alin. (1) va avea următorul cuprins: ”(1) Orașul este localitate în care majoritatea resurselor de muncă este ocupată în activități neagricole cu un nivel diversificat de dotare și echipare, exercitând o influență socioeconomică semnificativă asupra zonei înconjurătoare.”.

5. Art. 8 va avea următorul cuprins: ”Statutul de municipiu se atribuie orașelor Chișinău, Bălți, Bender, Căhul, Comrat, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca, Tiraspol, Ungheni.”.

6. După anexa nr. 1 se introduce anexa nr. 2 cu următorul cuprins:

Anexa nr. 2

LOCALITĂȚI URBANE

1.0. Principalii indicatori cantitativi și calitativi minimali de definire a localităților urbane *)

Nr.	Indicatori minimali	Municipii	Oraș
1.1.	Număr de locuitori	20000	5000
1.2.	Populația ocupată în activități neagricole (% din totalul populației ocupate)	70	55
1.3.	Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă (din totalul locuințelor)	80	70
1.4.	Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuința (din totalul locuințelor)	75	55
1.5.	Număr de paturi în spitale la 10000 de locuitori	28	-
1.6.	Număr de medici care revin la 1000 de locuitori	2,0	1,8
1.7.	Unități de învățământ	postliceal sau altă formă de învățământ secundar	liceal sau altă formă de învățământ secundar
1.8.	Dotări culturale și sportive	săli de spectacol, eventual teatre, biblioteci publice,	săli de spectacol, biblioteci publice, instituții muzicale, spații pentru activități sportive etc.

		instituții muzicale, extracurriculare, stadion, săli de sport etc.	
1.9.	Mass-media	sistem cu rază de difuzare și acoperire regională, agenții de presă, posturi naționale și regionale de radio și televiziune	sistem cu rază de difuzare și acoperire regională, ziarele regionale
1.10.	Locuri de cazare (hoteluri, pensiuni etc.)	50	20
1.11.	Străzi asfaltate (% din lungimea totală a străzilor)	60	50
1.12.	Străzi iluminate (% din lungimea totală a străzilor)	60	50
1.13.	Străzi cu rețele de distribuție a apei (% din lungimea totală a străzilor)	70	50
1.14.	Străzi cu conducte de canalizare (% din lungimea totală a străzilor)	60	50
1.15.	Epurarea apelor uzate	stație de epurare cu treaptă mecanică, chimică și biologică	stație de epurare cu treaptă mecanică
1.16.	Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor (% din lungimea totală a străzilor)	40	30
1.17.	Sistem de colectare a deșeurilor	70	50
1.18.	Servicii unificate regionalizate	da	da
1.19.	Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - m ² /locuitor	15	10

⁴⁾ În prezent există municipii și orașe în care nu sunt încă atinși indicatorii cantitativi și calitativi minimali.

2.0. Ierarhizarea localităților urbane existente pe ranguri

Rangul	Statutul localității	Numărul de localități
0	municipiu, capitală	1
I	municipii	2
II	municipii	8
III	orașe	55
TOTAL localități urbane:		66

3.0. Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul 0 și ale localităților urbane de rangul I

3.1. Localizare geografică favorabilă:

Situare geostrategică de interes internațional sau european, constituind centre de dezvoltare și atractivitate, localizate în lungul axelor majore de căi de comunicație de importanță internațională/europeană.

3.2. Populație:

- a) număr important de locuitori: minimum 130.000 de locuitori;
- b) formare profesională de înaltă specializare: forță de muncă cu o calificare superioară și pregătire continuă, caracterizată prin flexibilitate/dinamism;
- c) identitate proprie: identificarea caracterului specific al orașului simultan cu conștiința apartenenței sale la grupa orașelor de același rang.

3.3. Accesibilitate:

La nivel internațional, paneuropean: accesibilitate directă la rețeaua majoră de căi de comunicații paneuropene (rutiere, feroviare, navale și aeriene)

La nivel național: accesibilitate la rețeaua de căi de comunicații naționale (autostrăzi, drumuri expres, căi ferate cu viteză mare/sporită, căi navigabile maritime sau fluviale, porturi, aeroporturi).

3.4. Funcțiuni economice: bază economică la înalt nivel tehnologic și flexibilă (sector secundar, servicii productive, social-culturale și de natură informatică).

3.5. Nivel de dotare/echipare:

Localitățile asigură un potențial de găzduire/primire a unor funcții și echipamente ale căror importanță, calitate și capacitate corespund standardelor/cerințelor europene. Caracterul internațional sau european al acestor localități constă în caracterul și dimensiunea internațională sau europeană a funcțiilor și echipamentelor lor.

3.6. Principalele categorii și tipuri de dotări, echipamente pentru rangurile 0 și I:

Instituții de decizie politică, juridică și economică de importanța internațională, națională și regională	Parlament, Guvern, ministere și alte instituții centrale, instanțe supreme (Curtea Supremă de Justiție), ambasade, consulate, etc. Sedii ale administrației publice locale, sedii de servicii descentralizate în teritoriu ale ministerelor și ale altor organe centrale, judecătoria, sedii ale organizațiilor politice, sedii de sindicat, fundații, sedii ale unor organizații neguvernamentale, etc.
Instituții naționale și regionale de reputație internațională/europeană sau active în domeniul relațiilor internaționale/europene	Sedii ale filialelor organismelor internaționale, mari instituții naționale cu caracter științific de deschidere internațională/europeană (academie, centre și institute naționale de cercetare etc.) Sedii pentru congrese și conferințe, sedii pentru expoziții și târguri, hoteluri de lux și de mare capacitate, școli internaționale, birouri pentru profesii recunoscute pe plan internațional, de arbitraj internațional etc.
Instituții străine și internaționale cu sediul permanent	Firme și bănci străine, diverse alte instituții social-economice, culturale și științifice, organizații internaționale neguvernamentale, instituții științifice străine (școli, universități), consulate și alte reprezentanțe diplomatice, comerciale, turistice etc.
Filiale și agenții în străinătate	Sedii financiar-bancare, de asigurări, sedii ale unor organizații culturale, științifice și non-guvernamentale
Educație, cercetare științifică	Universități, instituții de învățământ superior diversificate, institute naționale de cercetare sau filiale ale acestora
Sănătate	Clinici universitare și spitale
Cultură	Muzee, teatre dramatice, de păpuși, operă, filarmonică, săli de concerte, săli polivalente, mari biblioteci, edituri, tipografii
Comerț, servicii comerciale prestate populației și agenților economici	Centre de comerț și de afaceri, burse de valori și de mărfuri, servicii comerciale diversificate și de înaltă calitate
Mass-media	Sistem cu rază de difuzare și acoperire internațională/europeană sau regională, agenții de presă, posturi naționale și regionale de radio și televiziune
Sport, agrement	Complexuri sportive, stadioane, săli de competiții sportive de nivel național sau regional, piscine, patinoare artificiale, bază turistică și de agrement diversificată, parcuri, grădini botanice, zoologice, cluburi pentru sport și agrement etc.

Protecția mediului	Agenții de protecție a mediului și servicii ecologice dotate cu echipamente specifice pentru menținerea unui mediu de calitate (organizarea auditului de mediu, igiena urbană etc.)
Alimentare cu apă și canalizare	Rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare
Transport/comunicații	Aeroporturi internaționale, gări feroviare racordate la rețeaua europeană, servicii de poștă cu acoperire internațională
Ordine publică, apărarea țării și securitate națională	Instituții specifice și racordate la organizații internaționale
Culte	Mitropolii, eparhii, centre ale cultelor autorizate

3.7. Localități urbane de rangul 0

Nr	Localitatea	Statutul localității	Numărul de locuitori la 1 ianuarie 2016
1.	Chișinău	Municipiu, capitala Republicii Moldova	809 600

3.8. Localități urbane de rangul I

Nr	Localitatea	Statutul localității	Numărul de locuitori la 1 ianuarie 2016
1.	Bălți	Municipiu	150 200
2.	Tiraspol	Municipiu – unitate administrativ-teritorială din stînga Nistrului cărora li se pot atribui forme și condiții speciale de autonomie	135 700

4.0. Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul II

4.1. Municipii-reședință de raion

4.1.1. Populație - de la circa 20 000 la circa 130 000 de locuitori

- zona de influență: circa 20 000 – 130 000 de locuitori

4.1.2. Rază de servire: circa 20 - 30 km

4.1.3. Accesul la căile de comunicație: acces direct la calea ferată, drum național, drumurile raionale și accese facile ale localităților din zona de influență

4.1.4. Funcțiuni economice: capacități de producție diversificate din sectorul secundar și terțiar, eventual și din agricultură

4.1.5. Nivel de dotare-echipare:

Administrație publică, autorități raionale, partide politice, sindicat	Sedii de servicii descentralizate în teritoriu ale ministerelor și ale altor organe centrale, sedii ale administrației publice locale, judecătore, sedii de partid, de sindicat și alte asociații și organizații nonguvernamentale
Educație, cercetare științifică	Grădinițe de copii, gimnazii, licee, colegii, școli profesionale, filiale ale unor instituții de învățământ superior
Sănătate, asistență socială	Spital, centrul medicilor de familie, stație de salvare, farmacii, centre sociale
Cultură	Casa de cultură, cinematograful, biblioteci publice, muzee, teatru, săli de expoziție, etc.
Comerț, servicii comerciale prestate populației și agenților economici	Unități comerciale diversificate: magazine universale și specializate, piață agroalimentară Unități pentru prestări de servicii diversificate și/sau flexibile
Turism	Locuri de cazare (hoteluri, pensiuni etc.) cu minimum 50 de locuri
Finanțe, bănci, asigurări	Filiale ale unităților financiar-bancare, instituții de credit și de asigurări
Mass-media	Filiale ale posturilor naționale de radio și televiziune, posturi regionale de radio și televiziune
Sport, agrement	Stadioane, terenuri și săli de sport (competiții de nivel raional sau local), alte spații destinate sportului, piscine, grădini publice și alte spații verzi amenajate pentru petrecerea timpului liber
Protecția mediului	Servicii dotate cu echipamente specifice pentru protecția mediului, monitorizarea emisiilor poluante și igiena urbană
Alimentare cu apă și canalizare	Rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare
Transport/comunicații	Gară, autogară, poștă, centrul de comunicație
Ordine, securitate	Poliție, obiective specifice
Culte	Protopopiate, eparhiile

4.2. Localități urbane de rangul II

Sunt de rangul II următoarele localități:

Nr crt.	Oraș	Raion/UTA Găgăuzia	Numărul de locuitori la 1 ianuarie 2016
---------	------	--------------------	---

1.	Cahul	Cahul	39600
2.	Comrat	UTA Găgăuzia	26000
3.	Edineț	Edineț	20087
4.	Hîncești	Hîncești	
5.	Orhei	Orhei	33600
6.	Soroca	Soroca	37600
7.	Ungheni	Ungheni	38400
8.	Bender	Unitate administrativ-teritorială din stînga Nistrului căreia se poate atribui forme și condiții speciale de autonomie	93000

5.0. Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul III

5.1. Populație: - de regulă de la circa 4 000 la circa 20 000 de locuitori;
- zona de influență: între circa 4 000 și 20 000 de locuitori

5.2. Rază de servire: circa 10-20 km

5.3. Accesul la căile de comunicație: acces direct la drum național sau raional, la centru de rang superior și legături facile cu localitățile din zona de influență

5.4. Funcțiuni economice: capacități de producție din domeniul secundar (industrie prelucrătoare și construcții), terțiar (servicii sociale și comerciale) și primar (industrie extractivă, agricultură, piscicultură, silvicultură)

5.5. Nivel de dotare-echipare:

Administrație publică, autorități raionale, și asociații	Primărie, judecătorie, notariat, sedii pentru diferite asociații și organizații nonguvernamentale
Educație	Grădinițe de copii, gimnazii, licee
Sănătate, asistență socială	Spital, centrul medicilor de familie, stație de salvare, farmacie, centre sociale
Cultură	Casa de cultură, cinematograful, biblioteci publice, muzee, teatru, săli de expoziție, etc.
Comerț, prestări de servicii	Magazine universale și specializate, piață agroalimentară
Turism	Locuri de cazare (hoteluri, pensiuni etc.) cu minimum 20 de locuri
Finanțe, bănci, asigurări	Filiale ale unităților financiar-bancare, instituții de credit și de asigurări
Mass-media	Filiale ale posturilor naționale de radio și televiziune, posturi regionale de radio și televiziune
Sport, agrement	Terenuri, eventual stadion mic, săli de sport

	(competiții de nivel raional sau local), grădini publice și alte spații verzi amenajate pentru petrecerea timpului liber
Protecția mediului	Serviciu de protecția mediului
Alimentare cu apă și canalizare	Rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare
Transport/comunicații	Autogară, eventual gară, poștă, centrală telefonică
Ordine, securitate	Inspectorate de poliție
Culte	Locașe de cult

5.6. Localități urbane de rangul III:

Sunt de rangul III următoarele localități:

Nr. crt.	Oraș	Raion/UTA Găgăuzia	Numărul de locuitori la 1 ianuarie 2016
1.	Anenii Noi	Anenii Noi	8 807
2.	Basarabeasca	Basarabeasca	12 500
3.	Biruința	Sîngerei	3 900
4.	Briceni	Briceni	9 900
5.	Bucovăț	Strășeni	1 400
6.	Cantemir	Cantemir	5 800
7.	Căinari	Căușeni	4 500
8.	Călărași	Călărași	16 500
9.	Căușeni	Căușeni	19 900
10.	Ceadăr-Lunga	UTA Găgăuzia	22 800
11.	Cimișlia	Cimișlia	14 400
12.	Codru	mun. Chișinău	11 900
13.	Costești	Rîșcani	2 500
14.	Cornești	Ungheni	2 800
15.	Cricova	mun. Chișinău	8 700
16.	Criuleni	Criuleni	8 500
17.	Cupcini	Edineț	7 600
18.	Dondușeni	Dondușeni	10 500
19.	Drochia	Drochia	20 500
20.	Durlești	mun. Chișinău	20 100
21.	Fălești	Fălești	16 900
22.	Florești	Florești	15 500
23.	Frunză	Ocnita	1 476
24.	Ghindești	Florești	2 100

25.	Glodeni	Glodeni	11 405
26.	Ialoveni	Ialoveni	16 300
27.	Iargara	Leova	4 700
28.	Leova	Leova	10 900
29.	Lipcani	Briceni	5 465
30.	Mărculești	Florești	2 081
31.	Nisporeni	Nisporeni	14 400
32.	Ocnîța	Ocnîța	9 400
33.	Otaci	Ocnîța	8 400
34.	Rezina	Rezina	12 800
35.	Rîșcani	Rîșcani	13 300
36.	Sîngera	mun. Chișinău	8 500
37.	Sîngerei	Sîngerei	14 800
38.	Strășeni	Strășeni	20 700
39.	Șoldănești	Șoldănești	7 536
40.	Ștefan Vodă	Ștefan Vodă	8 618
41.	Taraclia	Taraclia	14 900
42.	Telenești	Telenești	8 200
43.	Tvardița	Taraclia	5 882
44.	Vadul-lui-Vodă	mun. Chișinău	5 200
45.	Vatra	mun. Chișinău	3 500
46.	Vulcănești	UTA Găgăuzia	16 700
47.	Camenca	Unități administrativ-teritoriale din stînga Nistrului cărora li se pot atribui forme și condiții speciale de autonomie	
48.	Crasnoe		
49.	Dnestrovsc		
50.	Dubăsari		
51.	Grigoriopol		
52.	Maiac		
53.	Rîbnița		
54.	Slobozia		
55.	Tiraspolul Nou		

6. În titlul anexei nr. 2 "Municipiile și unitățile administrativ-teritoriale din componența lor" după cuvîntul "municipiile" se introduc cuvintele "de rangul 0 și I".

7. Anexa nr. 2 se completează cu următoarele compartimente și poziții:

MUNICIPIUL CAHUL	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1
MUNICIPIUL EDINET	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1
MUNICIPIUL HÎNCEȘTI	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1
MUNICIPIUL ORHEI	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1
MUNICIPIUL SOROCA	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1
MUNICIPIUL UNGHENI	
Total localități	1
inclusiv	
municipii	1

8. Anexa nr. 3 se modifică după cum urmează:

- la compartimentul "RAIONUL CAHUL", pozițiile:

orașe	1
localități din componența orașelor	1
sate (comune)	36
localități din componența satelor (comunelor)	53
<i>Orașe</i>	<i>Localitățile din componența lor</i>
Cahul	Cotihana

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
localități din componența municipiilor	1
sate (comune)	36
localități din componența satelor (comunelor)	53

Municipiile	Localitățile din componența lor
Cahul	Cotihana

- la compartimentul "RAIONUL EDINEȚ", pozițiile:

orașe	2
localități din componența orașelor	4
sate (comune)	30
localități din componența satelor (comunelor)	43
Orașe	Localitățile din componența lor
Edineț	Alexândreni
	Gordineștii Noi
Cupcini	Chetroșica Veche
	Chiurt

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
localități din componența municipiilor	2
orașe	1
localități din componența orașelor	2
sate (comune)	30
localități din componența satelor (comunelor)	43
Municipiile	Localitățile din componența lor
Edineț	Alexândreni
	Gordineștii Noi
Orașe	Localitățile din componența lor
Cupcini	Chetroșica Veche
	Chiurt

- la compartimentul "RAIONUL HÎNCEȘTI", pozițiile:

orașe	1
sate (comune)	38
localități din componența satelor (comunelor)	62
Orașe	Localitățile din componența lor
Hîncești	

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
sate (comune)	38

localități din componența satelor (comunelor)	62
Municipiile	Localitățile din componența lor
Hîncești	

- la compartimentul "RAIONUL ORHEI", pozițiile:

orașe	1
sate (comune)	37
localități din componența satelor (comunelor)	74
Orașe	Localitățile din componența lor
Orhei	

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
sate (comune)	37
localități din componența satelor (comunelor)	74
Municipiile	Localitățile din componența lor
Orhei	

- la compartimentul "RAIONUL SOROCA", pozițiile:

orașe	1
sate (comune)	34
localități din componența satelor (comunelor)	67
Orașe	Localitățile din componența lor
Soroca	

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
sate (comune)	34
localități din componența satelor (comunelor)	67
Municipiile	Localitățile din componența lor
Soroca	

- la compartimentul "RAIONUL UNGHEN", pozițiile:

orașe	2
localități din componența orașelor	1
sate (comune)	31
localități din componența satelor (comunelor)	71

<i>Orașe</i>	<i>Localitățile din componența lor</i>
Ungheni	
Cornești	Romanovca

se înlocuiesc cu pozițiile:

municipii	1
localități din componența municipiilor	
orașe	1
localități din componența orașelor	1
sate (comune)	31
localități din componența satelor (comunelor)	71
<i>Municipiile</i>	<i>Localitățile din componența lor</i>
Ungheni	
<i>Orașe</i>	<i>Localitățile din componența lor</i>
Cornești	Romanovca

9. Anexele "2 - 5" devin respectiv anexele "3 - 6".

Articolul II. – Articolul 5 din Legea nr. 397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale (Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 397-399/703 din 31.12.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 248-253/ 996 din 19.12.2003), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La alineatul (5) după cuvântul "Veniturile" se introduc cuvintele "bugetelor municipale Cahul, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca și Ungheni,";
2. Punctul 2) litera a) se completează cu o liniuță cu următorul cuprins:
" - pentru bugetele municipale Cahul, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca și Ungheni – cîte 40% din volumul total colectat pe teritoriul fiecărui municipiu;"

Articolul III. – Prezenta lege intră în vigoare din momentul publicării, cu excepția art. II, care se va pune în aplicare de la 1 ianuarie 2017.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova
nr. 764-XV din 27.12.2001

Orașele și politicile de dezvoltare urbană joacă un rol important în asigurarea unei dezvoltări social-economice și teritoriale durabile a statelor naționale. În mod tradițional, în țările europene, anume orașele au fost locomotivele dezvoltării influențând și atragând după ele și zonele teritoriale adiacente. Rapoartele programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane atestă existența unei legături directe între gradul de urbanizare și nivelul de dezvoltare al unei țări. Cele mai sărace țări din lume se caracterizează prin cel mai scăzut grad de urbanizare, în timp ce țările cele mai dezvoltate sunt și cele mai urbanizate. Deși există unele excepții, această relație este recunoscută deja ca axiomă. În acest sens, dezvoltarea orașelor și creșterea economică sunt două procese interdependente.

Politicile europene de coeziune teritorială stabilesc în mod prioritar dezvoltarea policentrică a teritoriilor naționale. În acest context, prin directivele europene referitoare la dezvoltarea teritorială este stipulat că orașele care funcționează ca centre regionale trebuie să coopereze cu zonele urbane sau rurale periferice pentru a beneficia și a le oferi o parte din propria valoare adăugată, devenind astfel elemente adecvate ale modelului de dezvoltare policentric.

În anul 2004 cu suportul PNUD în Republica Moldova a fost elaborată "Concepția dezvoltării urbane durabile", care urma să constituie parte componentă a politicii de stat a Republicii Moldova în vederea asigurării unei dezvoltări durabile a sistemului de așezări urbane în conformitate cu standardele europene și se propunea să fie implementată în cadrul Politicii de dezvoltare regională, fiind una din direcțiile principale ale Planului de Acțiuni UE-Moldova.

Obiectivele de bază ale Concepției Dezvoltării Durabile Urbane sunt:

- Dezvoltarea echilibrată a orașelor în interacțiune cu dezvoltarea social-economică durabilă pe întreg teritoriul țării.
- Extinderea cadrului legislativ, instituțional și sporirea resurselor pentru rezolvarea problemelor orașelor.
- Susținerea organelor administrației publice locale în activitatea lor pentru dezvoltarea social-economică, reieșind din principiile Cartei Europene a Autonomiei Locale - eficacității, subsidiarității, planificării, coordonării și parteneriatului între organele administrației publice centrale și locale, sectorul public și privat, precum și societății civile.

Reforma de descentralizare a demarat odată cu aprobarea de Parlament a Strategiei Naționale de Descentralizare și, care, începînd cu iulie 2012 a intrat în fază de implementare. Obiectivul major al reformei de descentralizare este asigurarea unei administrații publice locale care să funcționeze democratic și autonom, să aibă capacitatea și resursele necesare pentru a furniza servicii publice conform necesităților și cerințelor beneficiarilor, inclusiv din perspectiva drepturilor grupărilor vulnerabile în condiții de eficiență, eficacitate, echitate și disciplină financiară.

În comparație cu țările europene puternic urbanizate, Republica Moldova, la început de mileniul trei, continuă să fie țara cu cel mai scăzut grad de urbanizare în Europa. Doar 42,5 % din populație locuiește în localitățile urbane, iar 57,4 % - în cele rurale conform situației de la 1 ianuarie 2016. Peste 48,9% din populația urbană locuiește în municipiul Chișinău, iar dacă adăugăm aici și mun. Bălți atunci circa 60 % din populația urbană a Republicii Moldova locuiește în două orașe, în celelalte 60 orașe locuiesc circa 40% din locuitori. Deși, per ansamblu, este recunoscut impactul pozitiv în dezvoltarea țării al orașelor Chișinău și Bălți prin rolul de motoare a economiei, concentrarea resurselor economice, financiare, investiționale, umane în aceste două centre cauzează existența unei polarități extrem de pronunțate de dezvoltare teritorială. În comparație cu mun. Chișinău și Bălți, restul orașelor reprezintă niște insulițe de viață economică și socială mult mai puțin activă. Decalajul de dezvoltare social-economic este confirmat în mod clar în ceea ce ține de: numărul și migrația populației, nivelul de trai, numărul și densitatea întreprinderilor, numărul angajaților, valoarea vânzărilor realizate, evoluția bugetelor locale.

În mare parte, situația existentă este condiționată de repartizarea neuniformă a factorilor de producere. Dar, dependența dezvoltării orașelor centre regionale de factorii social-economici este amplificată și de lacunele cadrului legal. Legislația în vigoare nu diferențiază și deci nu acordă calități diferite autorității publice, fie ea oraș sau municipiu sau sat, clarificând faptul că în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (2) din Legea nr. 764-XV din 27.12.2001 satele (comunele) și orașele (municipiile) constituie nivelul întâi, raioanele constituie nivelul al doilea. Nici Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 nu face o diferență între autoritățile reprezentative și deliberative/executive ale satului (comunei), orașului (municipiului), cu excepția municipiului Chișinău, stabilind prin art. 14 aceleași competențe pentru toate consiliile locale și prin art. 29 atribuțiile de bază pentru toți primarii, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art.4 alin.(1) din Legea privind

descentralizarea administrativă. Orașele și satele din Republica Moldova, cu excepția mun. Bălți, indiferent de potențialul economic și demografic, (de exemplu or. Cahul, Orhei, Soroca, Ungheni cu o populație de peste 30 000 de locuitori, or. Bucovăț mai puțin de 1500 de locuitori sau satul Frumoasa, raionul Călărași, cu circa 700 de locuitori au statut, competențe și responsabilități asemănătoare ca și unitățile administrativ-teritoriale de nivel I. Deși problemele din orașe, precum Cahul, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca și Ungheni sunt mult mai complexe și de o mai mare anvergură (gospodăria locativ-comunală, canalizarea pluvială, infrastructura de drumuri, sisteme de apă și canalizare, etc.) modul de organizare a serviciilor, modalitatea de alocare a resurselor și alte aspecte sunt similare celor mai mici localități rurale în care astfel de probleme sunt de o amploare mică ori astfel de servicii lipsesc. Mai mult decât atât, deși orașele menționate dispun de suficient potențial și pot influența zona rurală adiacentă prevederile legale limitează aria lor de acțiune. Legislația în vigoare a Republicii Moldova nu stabilește careva indici calitativi și cantitativi minimi pentru ca autoritățile APL întrunindu-i, să poată solicita acordarea unui nou statut, adecvat UAT pe care o reprezintă.

Situația actuală a dezvoltării urbane atestă existența unei multitudini de probleme în domeniul socio-economic, urbanistic și de dezvoltare teritorială în interiorul propriilor granițe administrative. Existența unor disparități regionale, cu precădere între zonele rurale și urbane, ce solicită alte forme de management public de cooperare și parteneriat teritorial. Dezvoltarea urbană a Moldovei necesită elaborarea și implementarea urgentă a unor politici și programe de susținere a dezvoltării orașelor, aceste devenind poli de creștere urbane în interesul dezvoltării locale și regionale.

Prezentul proiect de lege vine în concordanță cu Strategia Națională de Descentralizare și are drept scop atribuirea statutului de municipiu orașelor Cahul, Edineț, Hîncești, Orhei, Soroca și Ungheni. Atribuirea statutului de municipiu orașelor susnumite va contribui la crearea condițiilor necesare pentru impulsivizarea dezvoltării socio-economice a acestor aglomerații urbane, la dezvoltarea în ansamblu a zonei de influență și va atenua disparitățile de dezvoltare teritorială existente.

Proiectul de lege în cauză stabilește ierarhizarea localităților în dependență de indicatori, elemente și niveluri de dotare. În calitate de criterii de ierarhizare sunt utilizați următorii indicatori: numărul de locuitori; populația ocupată în activități neagricole; dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă; dotarea locuințelor cu baie și WC; numărul de paturi în spitale la 10000 de locuitori;

numărul de medici care revin la 1000 de locuitori; unități de învățământ postliceal, liceal sau altă formă de învățământ secundar; dotări culturale și sportive, cum sunt: săli de spectacol, teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, spații pentru sport; locuri în hoteluri; străzi modernizate, etc.

Aplicînd indicatorii respectivi, municipiile Cahul, Orhei, Soroca, Edineț, Hîncești și Ungheni vor putea deveni comparabile cu orașe similare din mai multe țări din Uniunea Europeană.

La acest capitol, aducem experiența unor țări cu anumite similarități al sistemului de administrare publică.

Cehia. Praga are statut separat de unitate teritorială de nivel regional împărțită în sectoare. Celelalte comunități urbane și rurale, în dependență de numărul populației și amplasarea central-periferică se divizează în trei categorii:

- Prima categorie cuprinde aproximativ 93% din municipalități, orașe mici și sate jurisdicția cărora se limitează la propriul teritoriu administrativ și, astfel, la propriile responsabilități.
- A doua categorie include 388 de municipalități cu oficii administrative autorizate de prestare a serviciilor în localități adiacente.
- A treia categorie include 205 de municipalități cu împuterniciri extinse de prestare a serviciilor în localități adiacente.

Georgia. 1033 de administrații locale au fost comasate în 64 autorități publice locale mai mari (fuzionări ale localităților rurale și urbane) în special în baza fostelor raioane. De asemenea, cinci orașe mai mari, inclusiv Tbilisi, au primit un statut special.

România. La 6 iulie 2001 Parlamentul României a aprobat Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național. Prevederile Secțiunii a IV-a Rețeaua de localități stabilesc că, "Rețeaua națională de localități este compusă din localități urbane și din localități rurale, ierarhizate pe ranguri:

- rangul 0 - Capitala României, municipiu de importanță europeană,
- rangul I - municipii de importanță națională, cu influență potențială la nivel European,
- rangul II - municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități,
- rangul III - orașe,
- rangul IV - sate reședință de comună,
- rangul V - sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor".

De asemenea, se propun competențe la articolul 5 al Legii privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2013, care prevăd majorarea veniturilor bugetelor municipiilor Cahul, Orhei, Soroca, Edineț, Hîncești și Ungheni.

E de menționat că în procesul de elaborare al proiectului de lege au avut loc consultații publice cu reprezentanții administrației publice a orașelor respective, au fost examinate informații privind indicatorii socio-economici ai localităților, deciziile consiliilor orașenești privind atribuirea statutului de municipiu, solicitarea autorităților de a susține.

Reieșind din cele expuse mai sus, propunem Parlamentului examinarea și adoptarea prezentului proiect de lege.

Deputații în Parlament :

 / G. Podnarenco /